REPOZYTORIUM CZY BIBLIOTEKA CYFROWA DYLEMATY I PROBLEMY W UDOSTĘPNIANIU ŹRÓDEŁ KARTOGRAFICZNYCH I TEKSTOWYCH

Mateusz Zawadzki, Beata Konopska, Jakub Kuna

Katedra Geomatyki i Kartografii UMCS

IV Akademia Kartografii i Geoinformatyki – Modelowanie czasoprzestrzenne
Wrocław, 22–24.05.2024 r.

PLAN WYSTĄPIENIA

1. Przedmiot i cel badań
2. Biblioteka cyfrowa a repozytorium cyfrowe
3. Repozytorium tematyczne
4. Problemy w opracowaniu i udostępnianiu cyfrowych kopii źródeł
5. Wnioski

PRZEDMIOT I CEL BADAWCZY

Problemy w opracowaniu i udostępnianiu źródeł kartograficznych i tekstowych w erze powszechnej digitalizacji.

Opracowanie dobrych praktyk w zarządzaniu i udostępnianiu cyfrowych kopii źródeł kartograficznych i tekstowych.

PROBLEM BADAWCZY

Jak opracowywać i udostępniać powiązane ze sobą źródła kartograficzne i tekstowe tak by były skutecznym narzędziem komunikacji naukowej i społecznej?

BIBLIOTEKA CYFROWA

Cel: Gromadzenie, organizowanie i udostępnianie zbiorów cyfrowych.

Zakres działania: Szerokie, obejmuje różnorodne typy materiałów, w tym książki, artykuły, mapy, multimedia.

Zarządzanie metadanymi: Zazwyczaj zgodne z ustalonymi standardami bibliotecznymi.

REPOZYTORIUM CYFROWE

Cel: Skupia się na długoterminowym przechowywaniu i udostępnianiu danych badawczych oraz zasobów cyfrowych.

Zakres działania: Wyspecjalizowany, często tematyczne lub wielotematyczne zasoby z określonego obszaru badawczego.

Zarządzanie metadanymi: Metadane dostosowane do specyfiki zasobów i wymagań badawczych.

PROBLEMY SYNONIMICZNOŚCI

Funkcjonalność

Zarządzanie metadanymi

Sposoby udostępniania zasobów

PROBLEMY I WYZWANIA DIGITALIZACJI ZASOBÓW KARTOGRAFICZNYCH

Zróżnicowane kolekcje: Zasoby kartograficzne często są rozproszone i niejednorodne, co utrudnia ich digitalizację i udostępnianie.

Standardy metadanych: Niedocenienie znaczenia metadanych może prowadzić do problemów z wyszukiwaniem i organizacją zasobów.

Potrzeba specjalistycznych zespołów: Skuteczna digitalizacja wymaga współpracy informatyków, kartografów i specjalistów ds. dziedzictwa kulturowego.

REPOZYTORIUM TEMATYCZNE

Repozytoria tematyczne to specyficzny rodzaj otwartych repozytoriów cyfrowych, które koncentrują się na zidentyfikowaniu, pozyskaniu, uporządkowaniu i udostępnieniu zasobów cyfrowych z określonego obszaru badawczego. Pozwalają one na uzyskanie ładu informacyjnego w obrębie jednej tematyki. Celem tych repozytoriów jest ułatwienie dostępu do zasobów przechowywanych w różnych instytucjach w kraju i zagranicą.

ODNALEZIENIE I IDENTYFIKACJA ŹRÓDEŁ

ZRÓŻNICOWANIE ŹRÓDEŁ– WYBRANE PRZYKŁADY

ZRÓŻNICOWANIE ŹRÓDEŁ– WYBRANE PRZYKŁADY

POLISH COMMISSION OF WORK PREPARATORY
TO THE CONFERENCE OF PEACE

GDAŃSK
(DANZIG OR DANTZICK)

INTRODUCTION
See Conclusions p. 20-22

GERMAN CLAIM

The Germans claim Gdańsk (Dantzick) as
town and they find even among their enemies
porters who believe that the principle of self
tion forbids the return of that German town to
Poland. There are Germanized districts, cau
quest or colonisation, wedged into other cou
Transylvania and on the Wolga; several mill
mans inhabit also Bohemia and this will not l
for depriving Bohemia of her natural fronti
the supposed German character of Gdańsk can
rely decisive if we prove that Gdańsk belong
and historically to Poland, like the German
Bohemia to Bohemia.

THEIR UNIQUE ARGUMENT

And this supposed German character of a c
in Poland, surrounded by a Polish population, is
argument in favour of Germany. The Germ
pretend that Gdańsk is indispensable for their
as they have other ports of far greater importan
cannot put forward historical arguments becau
has only twice belonged to the Germans
times for a much shorter period than either B
Calais have belonged to England. (In both case
it came into German hands by violence and

DRUKOWANO JAKO RĘKOPIS Nr. Nr. 2 i 3 WYCHODZI NIEPERYODYCZNIE.

L I T W A

WILNO — DNIA 25 LUTEGO 1918.

Treść: Protest. — Zagadnienie państwowości ziem W. Ks. Litewskiego. — Zapatrywania Ukraińców dające się najdotkliwiej odczuwać społeczeństwu polskiemu na Litwie i uniemożliwiające wszelki powrót do normalnego biegu życia gospodarczego kraju. — Karta z dziejów martyrologii ludności polskiej na Litwie. — Memorandy, deklaracye i adresy. — Samorządy i prasa.

P R O T E S T.

W obliczu Europy dokonaną została nowa zbrodnia.

Wbrew elementarnym zasadom sprawiedliwości, wbrew podjętym przez Świat cały, a przyjętym również w enuncyacyach swych przedstawicieli i przez państwa centralne zasadom stanowienia narodów o sobie, dokonany został na żywym organiźmie tych narodów bez ich zgody, a wbrew ich woli gwałt nowy. Na rzecz nieistniejącego jeszcze państwa Ukraińskiego zostają oderwane od Polski ziemia Chełmska część województwa Lubelskiego i Podlasia, polskie części Wołynia i województwa Belskiego — od Litwy odcięta prawie cała okupowana część województwa Brzeskiego-Litewskiego (Polesie). Ukraina zostaje obdarowana ziemiami, które nigdy do niej nie należały, kosztem Polski i Litwy.

Nie będziemy mówili tu o ziemiach, wchodzących w skład byłej Korony Polskiej — o ziemiach najbardziej polskich może, jeśli mierzyć tę polskość nie tylko liczbą mieszkańców, ale i sumą ofiary i dobrowolnego męczeństwa w obronie tych ziem poniesionych.

Zakładamy tu protest przeciwko pogwałceniu praw ludów w skład W. Ks. Litewskiego wchodzących.

* * *

Jakkolwiek niejednolite narodowościowo, W. Ks. Litewskie stanowi jadnotę gospodarczą i przyrodniczą, związaną silnie przyrodzonemi warunkami z oparciem o morze. Ze splotu interesów gospodarczych i etnicznych nie da się wydzielić pod względem narodowościowym tu żaden obszar bez naruszenia praw i interesów innych narodowości współmieszkających. W wydzielonych powiatach województwa Brzeskiego-Litewskiego, Rusini „Poleszucy", językiem zbliżeni do szczepu ukraińskiego, kulturą, samopoczuciem i pokrewieństwem szczepowem ciążący raczej ku Białorusinom, skupiają się tylko w kącie południowo-zachodnim całego wydzielonego obszaru, zlewając się ku północy i wschodowi z Białorusinami zupełnie. Zapytana o zdanie cała ta ludność, tysiącznemi węzłami kulturalnemi i gospodarczemi związana z obszarem ziem W. Ks. Litewskiego, oświadczyła by się niewątpliwie za tym ostatnim.

Element polski nie tylko gospodarczo (od 40—60% ziemi ma w swem posiadaniu), ale i liczebnie przedstawia tu siłę poważną. W trzech południowo-zachodnich powiatach na podstawie rządowej statystyki wyborców ziemskich Polacy wynoszą do 30% w stosunku do Chrześcijan. A znaczenie ich uwydatni się tutaj, jeśli wskażemy na niejednolitość pozostałej ludności (Białorusini i ciążący ku nim Poleszucy-Rusini). W powiatach dalszych: Słonimskim i Pińskim — element polski wzmaga się znacznie, dochodząc częściowo do 40% w stos. do chrześcijan. Dalej na wschodowi przedłużona w tym samym kierunku linia graniczna musiała by

LITEWSKIE BIURO INFORMA

POWIĄZANIE ROZPROSZONYCH ŹRÓDEŁ HISTORYCZNYCH

- Biblioteka Polska w Paryżu
- Biblioteka Uniwersytetu Karola w Pradze
- Biblioteka Kongresu
- Archiwum Narodowe w Krakowie
- Archiwum Akt Nowych
- Archiwum Muzeum Niepodległości w Warszawie
- Biblioteka Uniwersytetu Wrocławskiego
- United Nations Digital Library
- Archiwum Wilsona
- Instytut Józefa Piłsudskiego w NY
- Śląska Biblioteka Cyfrowa

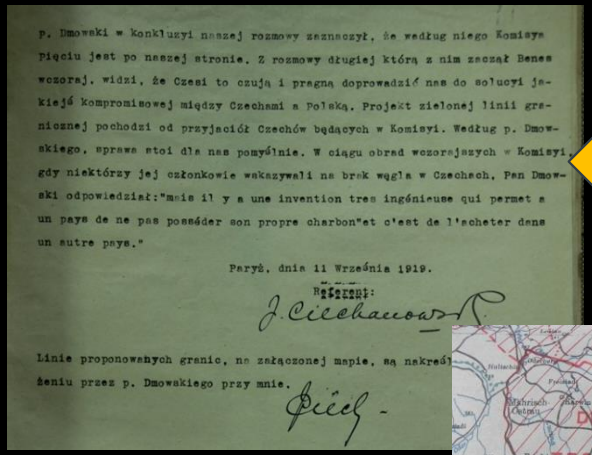

p. Dmowski w konkluzyi naszej rozmowy zaznaczył, że według niego Komisya Pięciu jest po naszej stronie. Z rozmowy drugiej którą z nim zaczął Benes wczoraj. widzi, że Czesi to czują i pragną doprowadzić nas do soluoyi jakiejś kompromisowej między Czechami a Polską. Projekt zielonej linii granicznej pochodzi od przyjaciół Czechów będących w Komisyi. Według p. Dmowskiego, sprawa stoi dla nas pomyślnie. W ciągu obrad wczorajszych w Komisyi, gdy niektórzy jej członkowie wskazywali na brak węgla w Czechach, Pan Dmowski odpowiedział:"mais il y a une invention tres ingénieuse qui permet a un pays de ne pas posséder son propre charbon"et c'est de l'acheter dans un autre pays."

Paryż, dnia 11 Września 1919.

J.Ciechanowski

Linie proponowanych granic, na załączonej mapie, są nakreś
żeniu przez p. Dmowskiego przy mnie.

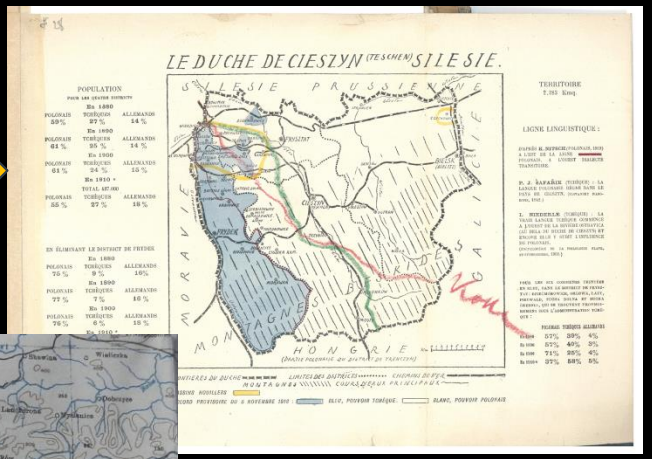

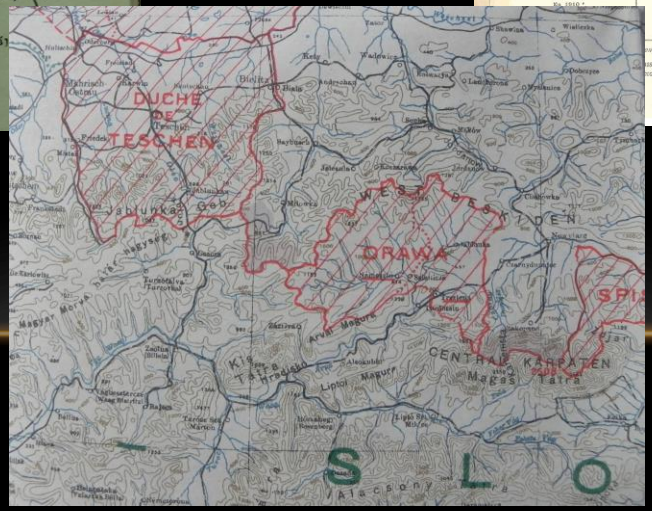

NAUKOWE OPRACOWANIE ZASOBÓW

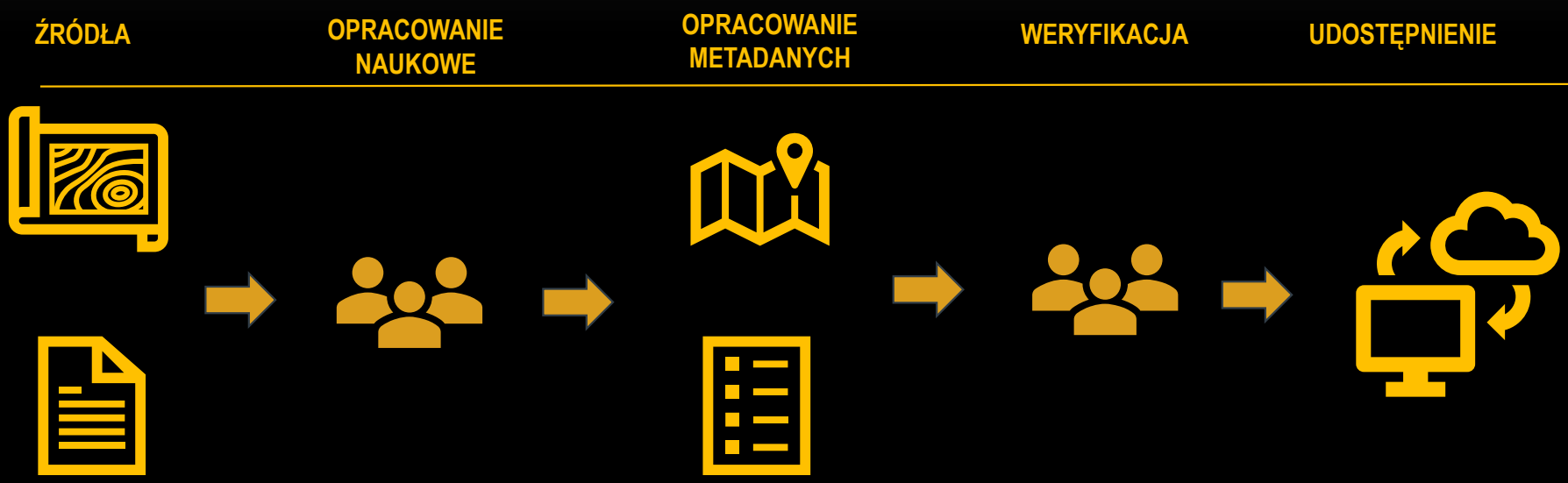

PRZYKŁAD REPOZYTORIUM TEMATYCZNEGO

Platforma opracowana w ramach projektu naukowego „Kształtowanie granic niepodległej Polski w świetle dokumentów kartograficznych” (MEiN nr proj. 01SPN 17 0032 18).

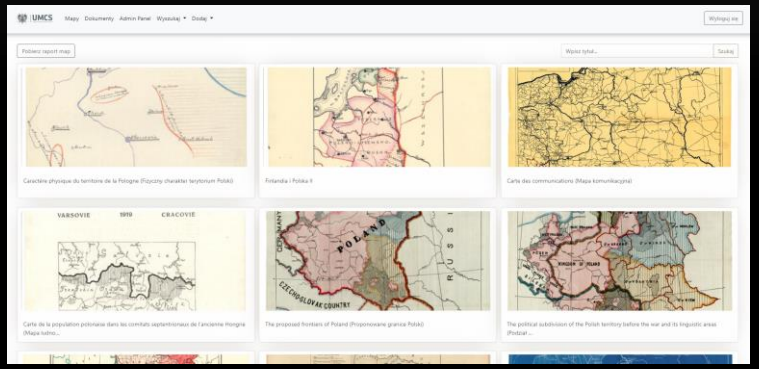

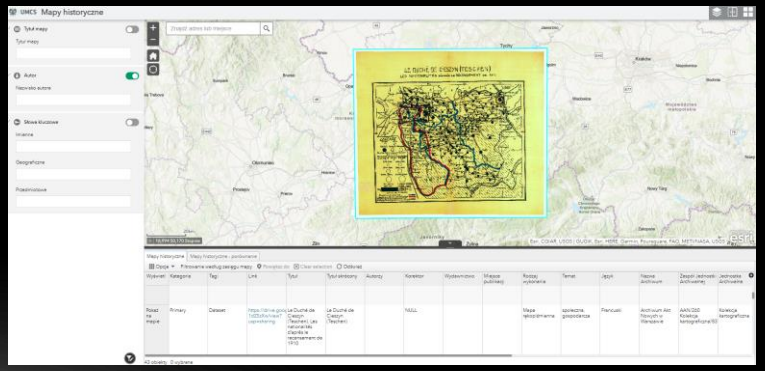

ŹRÓDŁA TEKSTOWE POWIĄZANE Z KARTOGRAFICZNYMI

Polityczna

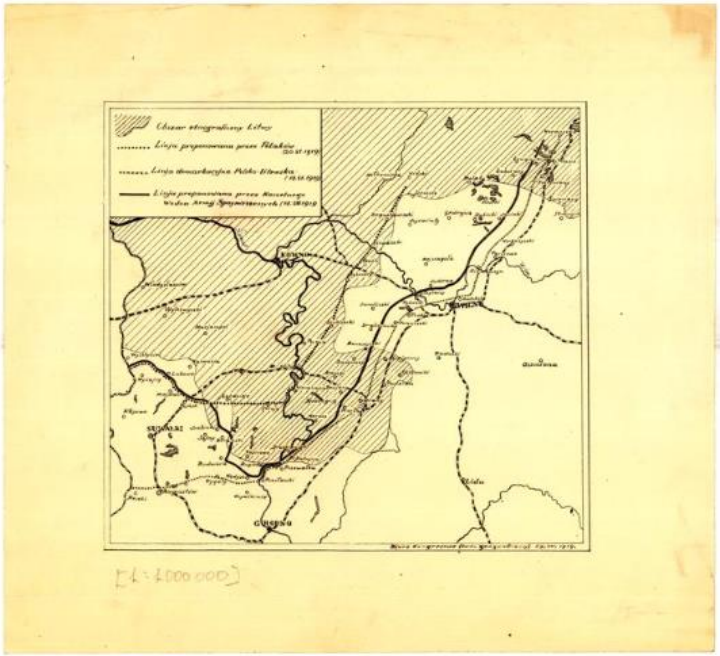

Miniaturka! Zdjęcie wyświelone powyżej jest tylko miniaturką, kliknij tutaj aby zobaczyć mapę w pełnej rozdzielczości

Opis

Mapa nie posiada tytułu. Zostały na niej przedstawione trzy różne warianty rozgraniczenia terytorium Polski i Litwy, powstałe w połowie 1919 roku. Rozbieżności dotyczą głównie Wileńszczyzny i Suwalszczyzny. Na tle rozmieszczenia miast, rzek, linii kolejowych oraz zaznaczonego obszaru tzw. „Litwy etnograficznej" (według dzisiejszej nomenklatury byłby to obszar z dominacją ludności litewskiej) zaznaczono przebieg linii demarkacyjnej polsko-litewskiej z 18 czerwca 1919 roku, linii granicznej proponowanej przez Polaków z 20 czerwca 1919 roku (czyli zaledwie dwa dni później) oraz – jak to ujęto w legendzie mapy – "linii proponowanej przez Naczelnego Wodza Armii Sprzymierzonych z 18 VII 1919 roku". Z pewnością chodzi tu o tzw. linię Focha. Mapa została wydana przez Oddział Geograficzny Biura Kongresowego w dniu 29 lipca 1919 roku, czyli można przypuszczać, że bezpośrednim powodem je przygotowania i publikacji było właśnie wytyczenie tzw. linii Focha. Została ona zaproponowana jako kompromis pomiędzy wcześniejszymi o miesiąc propozycjami Ententy oraz strony polskiej. Spośród trzech linii przedstawionych na mapie, najwcześniejszą chronologicznie, jest zaaprobowana przez tzw. „wielką czwórkę" Ententy, linia demarkacyjna z 18 czerwca. Zostawia ona po polskiej stronie Wilno i południową Wileńszczyznę oraz Grodno wraz z linią kolejową łączącą te miasta. Natomiast w części południowo-zachodniej została poprowadzona wzdłuż Kanału Augustowskiego, w konsekwencji czego cała Suwalszczyzna znalazła się po stronie litewskiej. Ten niekorzystny, z polskiego punktu widzenia, przebieg linii demarkacyjnej, spowodował już po dwóch dniach pojawienie się polskiej propozycji przebiegu granicy polsko-litewskiej. Linia graniczna zaproponowana przez stronę polską ma przebieg zdecydowanie odmienny. Została wytyczona wyraźnie na zachód od linii demarkacyjnej, prawie na całym swoim przebiegu przecina obszar zaznaczony jako „Litwa etnograficzna", pozostawia po stronie polskiej nie tylko Wilno, ale także północno-zachodnią Wileńszczyznę. W części południowej, na krótkim odcinku biegnie wzdłuż Niemna, a następnie (wyraźnie na północ od linii demarkacyjnej), odbija równoleżnikowo, docierając do granicy Prus Wschodnich w okolicach Wisztyńca, zostawiając po polskiej stronie Suwalszczyznę, z Wiżajnami, Puńskiem i Sejnami. Trzecia z linii granicznych, tzw. linia Focha z lipca 1919 roku, była propozycją kompromisową, w kilku aspektach korzystną dla Polski. W części północno-wschodniej, miała przebieg zbliżony do wcześniejszej propozycji Ententy, była jednak nieznacznie przesunięta na zachód, zwiększając tym samym obszar przyznany Polsce. Natomiast w części południowo-zachodniej, zdecydowanie odbijała od Niemna i Kanału Augustowskiego na północ, zostawiając po polskiej stronie Suwalszczyznę, a od okolic Puńska do granicy Prus Wschodnich, pokrywając się z wcześniejszą propozycją polską. Po wytyczeniu linii Focha, strona litewska, na obszarze wschodniej Suwalszczyzny, w okolicach Sejn, nie przestrzegała rozgraniczenia wojsk i administracji wzdłuż nowej linii demarkacyjnej. Było to bezpośrednią przyczyną wybuchu miesiąc później, 23 sierpnia 1919 roku, powstania sejneńskiego, zakończonego zwycięstwem oddziałów polskich i skutecznym wyparciem litewskiej administracji z całej Suwalszczyzny, poza linię Focha. Pod mapą odręcznie ołówkiem dopisano wartość skali [1:1 000 000]

Podstawowe Informacje

Język mapy: Polski

ŹRÓDŁA KARTOGRAFICZNE POWIĄZANE Z TEKSTOWYMI

« Poprzedni

Następny »

Umowa dotycząca Ks. Cieszyńskiego zawarta w Paryżu, dn. 1 lutego 1919 r.

20/02/2023

Dokumnet Oryginalny

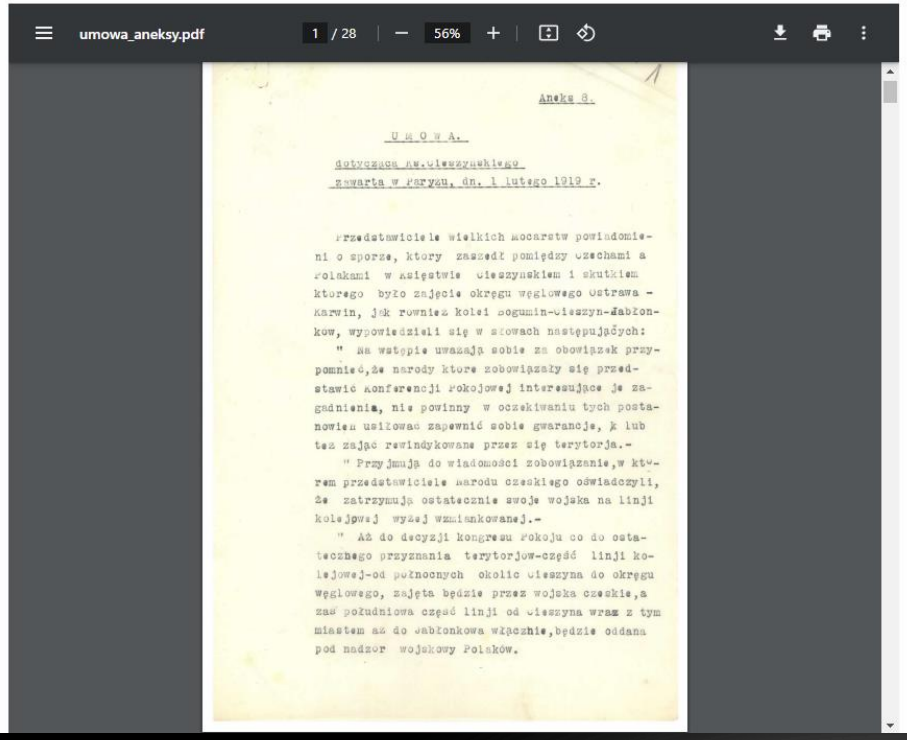

Aneks 8.

U M O W A.

dotycząca Ks.Cieszyńskiego
zawarta w Paryżu, dn. 1 lutego 1919 r.

Przedstawiciele wielkich mocarstw powiadomieni o sporze, który zaszedł pomiędzy Czechami a Polakami w Księstwie Cieszyńskiem i skutkiem którego było zajęcie okręgu węglowego Ostrawa - Karwin, jak również kolei Bogumin-Cieszyn-Zabłonków, wypowiedzieli się w słowach następujących:

" Na wstępie uważają sobie za obowiązek przypomnieć,że narody które zobowiązały się przedstawić Konferencji Pokojowej interesujące je zagadnienia, nie powinny w oczekiwaniu tych postanowień usiłować zapewnić sobie gwarancje, ją lub też zająć rewindykowane przez się terytorja.-

" Przyjmują do wiadomości zobowiązanie,w którem przedstawiciele narodu czeskiego oświadczyli, że zatrzymują ostatecznie swoje wojska na linji kolejowej wyżej wzmiankowanej.-

" Aż do decyzji kongresu Pokoju co do ostatecznego przyznania terytorjow-część linji kolejowej-od północnych okolic Cieszyna do okręgu węglowego, zajęta będzie przez wojska czeskie,a zaś południowa część linji od Cieszyna wraz z tym miastem aż do Zabłonkowa włącznie,będzie oddana pod nadzór wojskowy Polaków.

Opis

Dokument ten składa się z kilku tekstów dotyczących podziału Śląska Cieszyńskiego między Polskę i Czechy. 1/ Umowa zawarta w Paryżu 1.02.1919r. ustalająca linię rozgraniczającą wojska polskie i czeskie. Podpisali: Roman Dmowski, Edward Benes, Woodrow Wilson, David Lloyd George, P.L. Orlando, Georges Clemenceau, 2/ Nota objaśniająca mapę terytorium północnej części dawnych Węgier , na której powinien być przeprowadzony plebiscyt. Paryż 12.09.1919 r. (mapy brak) 3/ List Romana Dmowskiego do Julesa Cambona , przewodniczącego Komisji do Spraw Polskich, z dnia 10.09.1919 r. List dotyczy przeprowadzenia plebiscytu na obszarze południowej części dawnych Węgier i powołania w tym celu Komisji Międzysojuszniczej oraz zakresu jej obowiązków. 4/ Pismo zawierające uwagi w sprawie przeprowadzenia plebiscytu na Śląsku Cieszyńskim, Spiszu i Orawie. Uwagi te zostały sformułowane przez delegację polską na Konferencję Pokojową w Paryżu i przedstawione Komisji do Spraw Polskich. Podpisał (...) Bartoszewicz , 25.09.1919 r.

Podstawowe Informacje

Język dokumentu: Polski

Autor: Dmowski, Benes, Wilson, Lloyd George, Orlando, Clemenceau

Data powstania: 1 lutego 1919 r.

Dodatkowe Informacje

Archiwum: Archiwum Akt Nowych/Delegacja Polska na Konferencję Pokojową w Paryżu/40/18

Zawiera dane statystyczne: Nie

Zawiera mapę: Nie

Objętość (liczba stron): 28

Mapy Referencyjne

PODSUMOWANIE

Specyfika zasobu determinuje wybór platformy między biblioteką cyfrową a repozytorium cyfrowym.

Repozytorium tematyczne - dostęp w jednym miejscu do uporządkowanego powiązanego tematycznie zbioru źródeł różnych typów.

Istotny **przyjazny** użytkownikowi interfejs repozytorium cyfrowego.

Ważna możliwość **wyszukiwania przestrzennego.**

Opracowany merytorycznie zasób (wybrane źródła również z tłumaczeniem).

Wysoka jakość cyfrowych kopii źródeł lub link do zasobów źródłowych.

https://graniceniepodleglej.edu.pl/

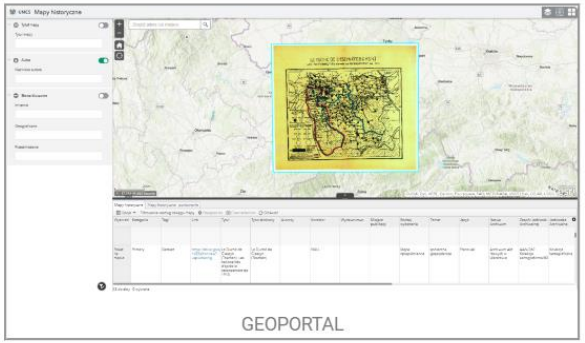
GEOPORTAL

REPOZYTORIUM